

La participació d'uns centenars de mercenaris occidentals al costat del president zairès ha palesat la importància d'aquest fenomen a l'Àfrica. Executive Outcomes, la multinacional dels mercenaris, que ha participat a Angola i Sierra Leone, malgrat tot, no ha intervingut.

El paradís dels mercenaris

Àfrica és un paradís per als mercenaris. Ara hi ha feina per a uns centenars dels anomenats soldats de fortuna al Zaire, en la guerra que enfronta els rebels tutsis que dirigeix Laurent Kabila amb l'indisciplinat exèrcit de Mobutu Sese Seko. És un conflicte en el qual no participa, almenys directament, la multinacional dels mercenaris, Executive Outcomes (EO), una

ARXIU / EFE

Els Estats Units són una de les potències que té alguna cosa a dir al Zaire. Washington dona suport a Uganda i Ruanda, dos països acusats d'estar darrere la guerrilla rebel de Kabila.

empresa sud-africana que ha intervingut amb èxit a Angola i Sierra Leone i que ofereix els seus serveis a qui se'ls pugui pagar.

Els mercenaris occidentals que actuen al Zaire, al costat de les unitats governamentals, han estat enrolats pel belga Christian Tavier, un aventurer sense gaires escrúpols que ja ha tret les castanyes del foc a Mobutu en unes altres ocasions. En l'anomenada Legió Blanca, s'hi poden trobar sud-africans, francesos, belgues, ucraïnesos, croats, serbis, angole-

sos i britànics, la majoria amb experiència al continent, adquirida combatent sota les ordres dels llegendaris "gossos de la guerra", Bob Denard i Mike Hoare.

Prop de Kisangani, sense amagar-se de la premsa, uns dos-cents serbis entrenen els soldats zairesos mentre que belgues, francesos i sud-africans es mouen amb més discreció per la ciutat assetjada pels rebels. Els ucraïnesos piloten

derrotats pels tutsis a Ruanda.

"Aquí tenim de tot: hutus que han participat en el genocidi de Ruanda i serbis que probablement són criminals de guerra", va declarar un membre d'una agència humanitària que treballa a Kisangani. Segons els organismes internacionals, viuen en aquesta zona uns 300.000 ruandesos, entre ells milers de milicians extremistes hutus que van practicar la "solució final" contra els tutsis el 1994.

Però no sembla que la participació d'uns centenars de mercenaris pugui inclinar la guerra cap al costat del president Mobutu. Els soldats, mal pagats i pitjor equipats, no demostren gaires ganes de combatre contra uns rebels que es mouen amb agilitat per una zona que coneixen a la perfecció.

Mobutu només es podria salvar militarment amb una intervenció estrangera, impossible en aquests moments per causa de la impopularitat del mariscal, o amb la contractació del més eficaç exèrcit privat del món, l'EO. Eeben Barlow, el fundador de l'empresa amb seu a Pretòria, assegura que els seus assalariats no intervenen en la guerra del Zaire.

El prestigi d'una multinacional. "Solament treballem al servei de governs legítims", proclama Barlow. Una afirmació que pot servir per a tranquil·litzar els qui es pensen que qualsevol que tingui els diners necessaris pot desestabilitzar un país.

Executive Outcomes s'ha gua-

Richard Cornwall, polítleg: "S'ha acabat el temps en què l'estat tenia el monopoli de l'ús de la violència."

els avions Macchi i Mi-24 Mínd que descarreguen bombes a les zones d'influència dels rebels.

En el camp d'entrenament, els serbis es barregen amb uns altres perdedors, els milicians hutus ruandesos. Els eslaus van arribar al continent africà després de deixar l'enclavament de la Krajina arran de l'ofensiva de l'exèrcit croat, l'agost del 1995. Els hutus es van unir a les forces de Mobutu després de passar més de dos anys als camps de l'est del Zaire, on es van refugiar, un cop

nyat una bona reputació en el sector després d'intervenir en les guerres d'Angola i de Sierra Leone. A Angola, l'empresa va començar protegint les instal·lacions de les companyies Ranger i Heritage Oil, amenaçades per unitats de la UNITA, el moviment que dirigeix Jonás Savimbi. L'excel·lent actuació dels mercenaris, que van expulsar els guerrillers de la ciutat petrolera de Soyo el 1993, va fer que el govern li signés un contracte de quaranta milions de dòlars (5.200 milions de pessetes).

Inversió rendible. Aviat es va comprovar que van ser els milions més ben gastats pel president José Eduardo dos Santos. En pocs mesos els assalariats d'Executive van contribuir d'una forma decisiva a recuperar les ciutats de Huambo i Uije i la regió minera de Cafunfo, en mans de la UNITA.

Gràcies als mercenaris, l'exèrcit governamental va passar a controlar el 75% del territori i va posar Savimbi entre les cordes. Després de dominar el 80% d'Angola, arran de l'ofensiva que va seguir a les eleccions de setembre del 1992, la UNITA es va trobar assetjada i controlant només les seves àrees tradicionals. Fins i tot va perdre Huambo, un dels feus de Savimbi, que es va veure obligat a traslladar el quarter general de la guerrilla a Bailunbo.

En les converses de Lusaka, que van desembocar el 1994 en un nou acord de pau, diplomàtics

de tercers països van reconèixer que la flexibilitat de Savimbi només tenia un nom: la seva feblesa militar, després de la contractació de l'EO. I es donava la cruel paradoxa que molts dels mercenaris que havien combatut amb entusiasme contra la UNITA havien participat anteriorment en la guerra d'Angola des dels seus rengles, quan el moviment de Savimbi tenia

ARXIU

el suport del règim de l'*apartheid*. Molts dels mercenaris havien estat membres de la unitat de xoc de l'exèrcit sud-africà, el temut Batalló 32 Búfalo, que es va destacar a Namàbia i Angola.

La fama d'Executive va traspasar les fronteres. El govern de Sierra Leone, que tenia la guerrilla a uns quilòmetres de Freetown, va contractar l'empresa de Pretòria per vint milions de dòlars (2.700 milions de pessetes) i la concessió d'una mina de diamants, prop de la frontera amb Libèria. Com en el cas d'Angola, va ser una bona inversió. En unes setmanes, l'exèrcit governamental, auxiliat per les forces d'Executive, va arraconar la guerrilla del Front Revolucionari Unit (FRU), que dirigeix Foday Sankon. El capità Valentín Strasser va respirar tranquil, perquè per una grapat de dòlars havia allunyat un gran perill.

A Pretòria, al seu despatx, Barlow no para de rebre periodistes de tot el món. I respon amb cinisme i seguretat, dues de les virtuts que un hom espera trobar en un mercenari. "Anem cap a la privatització de l'entrenament militar", proclama el director de la singular empresa a la revista nord-americana *Newsweek*.

Eeben Barlow reitera que solament envia homes armats en ajuda de governs "legítims" que es troben en dificultats i li sol·liciten ajuda. En el seu exèrcit manté la disciplina, imprescindible per a treballar amb eficàcia en situacions extremes. Borraxos

Els rebels zairesos es mouen amb agilitat per una zona que coneixen a la perfecció.

No sembla que la participació d'uns centenars de mercenaris pugui inclinar la guerra cap al costat del president Mobutu. (foto: arxIU / Efe)

A l'esquerra, Mike Hoare, un dels llegendaris 'gossos de la guerra'.

Sota les seues ordres, han participat nombrosos mercenaris de les més diverses nacionalitats.

Mobutu, de vacances

Mentre la guerrilla rebel que dirigeix Laurent Kabila combat a una cinquantena de quilòmetres de Kinsangani, el president del Zaire, Mobutu Sese Seko, descansa en una de les seves residències, prop de Canes, a la Costa Blava provençal, recuperant-se de la intervenció de càncer de pròstata de fa uns mesos. Mobutu Sese Seko sembla indiferent a l'esfondrament del seu país, al qual ha contribuït robant tant com ha pogut i fomentant les divisions de caire ètnic.

El buit de poder preocupa França, els Estats Units i Sud-àfrica, els tres països que tenen alguna cosa a dir al Zaire. França prefereix Mobutu, però com que sembla que té els dies comptats aposta per una transició pa-

Mobutu Sese Seko. Fora del Zaire, sembla indiferent a l'esfondrament del país.

cífica, que assegurí la integritat del Zaire i preservi les estretes relacions amb París. Els Estats Units ja estan tips del mariscal, tot i que era el seu home durant la guerra freda, quan des del Zaire les armes passaven a la UNITA anglesa. Washington dóna suport a Uganda i Ruanda, dos països acusats d'estar darrere la guerrilla de Kabila.

Sud-àfrica fa de potència regional. Va intentar, sense gaire èxit, que representants de la guerrilla i del govern arribessin a un acord de pau. El president sud-africà Nelson Mandela, cada vegada més actiu diplomàticament, tampoc no vol una desintegració del Zaire, que podria arrossegar tot de països veïns amb conflictes ètnics larvats. A. C.

i amics d'aldarulls hi duren quatre dies. En canvi de la professionalitat, Executive ofereix uns sous atractius per a molts soldats sud-africans desmobilitzats i aventurers occidentals: 2.000 dòlars mensuals, per un contracte de dotze mesos. Els pilots gua-

nyen bastant més: 10.000 dòlars el mes.

En el currículum de Barlow es destaca la participació en el Gabinet d'Operacions Civils, que es dedicava durant el règim racista de l'apartheid a cometre atemptats a l'estranger contra opositors

i sabotatges contra països que acollien membres del Congrés Nacional Africà (CNA). La guerra bruta contra els seguidors de Mandela va ser una de les especialitats més reeixides dels serveis de seguretat del govern *afrikaner*. Desenes de militants del CNA morts a Zàmbia, Bostwana, Moçambic, Zimbabwè i fins i tot França foren testimonis que el braç de l'apartheid era tan llarg com venjatiu.

Aquests antecedents de Barlow no van preocupar els governs d'Angola i de Sierra Leone, però sí alguns polítics i analistes. "Siguem honestos: Executive no és aquí per la seguretat dels leonesos, és aquí pels diamants", va publicar un diari de Freetown. La Comissió de Drets Humans del Parlament del Regne Unit va advertir dels perills que qualsevol govern en una situació difícil pogués contractar mercenaris per continuar en el poder. El polític Richard Cornwall, de l'Africa Institute de Pretòria, va ser més contundent: "S'ha acabat el temps en què l'estat tenia el monopoli de l'ús de la violència."

Milicians hutus ruandesos també participen al costat de Mobutu. Es van unir a les forces del president després de passar més de dos anys als camps de refugiats de l'est del Zaire.

Antoni Castel